

ДОНЕЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ

ФАКУЛЬТЕТ № 3

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

Галузь знань 26 «Цивільна безпека»
Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма Правоохоронна діяльність (поліцейські)
Шифр за ОПП: ОК 5

Мова навчання: українська

Кропивницький – 2023

Розробник:

ІВАНОВ Іван, завідувач кафедри
загальноправових дисциплін
факультету № 3 ДонДУВС, к.ю.н., доцент

СУПРУН Володимир, доцент кафедри
загальноправових дисциплін
факультету № 3 ДонДУВС, к.ю.н.

ПЕТРУК Ярослав, викладач кафедри
загальноправових дисциплін
факультету № 3 ДонДУВС

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
загальноправових дисциплін

Протокол № 1 від «15» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри
загальноправових дисциплін

Іван ІВАНОВ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми
Правоохоронна діяльність (поліцейські)

Гарант ОПП
15 серпня 2023 року

Ольга МЕРДОВА

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача

1. ВСТУП

1.1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Статус навчальної дисципліни:	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Рік підготовки:	1-й	
Семестр:	1-й	
Кількість кредитів ЄКТС / годин	3/ 90	
Модулів:	1	
Змістових модулів:	2	
Лекції:	22 години	4 години
Семінарські:	22 години	6 годин
Практичні:	-	-
Самостійна робота:	46 годин	80 годин
Індивідуальні завдання (курсова робота):	не передбачено	
Підсумковий семестровий контроль:	екзамен	
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:	1:1	1:9

1.2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: підготовка висококваліфікованих фахівців та фахівчинь правоохоронної діяльності для формування знань про сутність, зміст і форми держави та права й основних умінь щодо використання категоріального апарату юридичної науки в професійній діяльності.

Завдання: вивчення основних прийомів та способів дослідження держави та права, а також пов'язаних з ними явищ; засвоєння основних понять та категорій зазначеного курсу; вивчення історичних етапів становлення та розвитку держави та права; вивчення підходів до сутності держави та права; вивчення структурних елементів норми права, системи права та системи

законодавства; вивчення стадій основних державно-правових процесів (правоутворення, нормотворчість, тлумачення права та реалізація права); формування правової свідомості, правової культури та правового світогляду курсантів та студентів; формування навичок аналізу впливу правової свідомості та правової культури на розвиток права в державі; вивчення структури та загальних закономірностей функціонування правової системи держави.

1.3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна є вихідною. Компетентності, сформовані під час її вивчення, в подальшому будуть використовуватися під час опанування таких навчальних дисциплін: «Судові та правоохоронні органи України», «Конституційне право».

2. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання дисципліни	Програмні результати навчання
	ПРН 11
Знати основні історичні етапи становлення та розвитку держави та права	+
Знати основні підходи до сутності держави та права, основні положення концепції про правову державу	+
Знати основні структурні елементи системи права та законодавства	+
Знати форми реалізації права; складові елементи правової свідомості та правової культури	+
Вміти аналізувати країни за основними елементами форми держави	+
Вміти аналізувати основні підходи до сутності держави та права	+
Вміти класифікувати та тлумачити норми права за допомогою різних способів та методів	+
Вміти надавати характеристику основним правовим системам сучасності	+

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин денна форма				Кількість годин заочна форма			
	разом	у тому числі			разом	у тому числі		
		лек.	сем.	сам. р		лек.	сем.	сам. р
МОДУЛЬ 1								
Змістовий модуль 1. Теорія держави								
Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права.	8	2	2	4	8	-	-	8
Тема 2. Походження держави. Загальне вчення про державу	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 3. Форма держави	6	2	2	2	6	2	2	4
Тема 4. Механізм держави і державний апарат. Функції держави	9	2	2	5	8	-	-	8
Тема 5. Правова держава та громадянське суспільство. Права, свободи й обов'язки людини та громадянина. Теорія демократії	7	2	2	3	8	-	-	8
Тема 6. Політична система і держава. Право, економіка, політика	2	-	-	2	6	-	-	6
Разом за змістовим модулем 1	38	10	10	18	44	2	2	40
Змістовий модуль 2. Теорія права								
Тема 1. Походження права. Загальне вчення про право, принципи в праві. Право в системі соціальних норм	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 2. Норми права	6	2	2	2	6	2	2	2
Тема 3. Система права та система	6	2	2	2	6	-	-	6

законодавства								
Тема 4. Правові відносини. Правове регулювання суспільних відносин	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 5. Форми права. Правоутворення	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 6. Правозастосування. Тлумачення норм права	6	2	2	2	6	-	-	6
Тема 7. Правомірна поведінка, правопорушення, юридична відповідальність	6	-	-	6	6	-	2	4
Тема 8. Законність і правопорядок	2	-	-	2	6	-	-	6
Тема 9. Правова свідомість і правова культура	4	-	-	4	4	-	-	4
Тема 10. Правові системи сучасності. <i>Модульна контрольна робота</i>	4	-	-	4	4	-	-	4
Разом за змістовим модулем 2	52	12	12	28	56	2	4	50
Усього годин	90	22	22	46	90	4	6	80

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1

Змістовий модуль 1. ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ

Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права. Теорія держави і права як наука. Основні ознаки теорії держави і права. Функції теорії держави і права: онтологічна, евристична, прогностична, методологічна, ідеологічна, політична, науково-прикладна. Метод теорії держави і права. Методологія як система теоретичних принципів, логічних прийомів та конкретних засобів дослідження. Загальні методи: сходження від простого до складного, від абстрактного до конкретного; єдності логічного та історичного; системно-структурний. Конкретні методи: формально-догматичний; соціологічний; статистичний;

конкретно-історичний; порівняльно-правовий. Теорія держави і права в системі суспільних та в системі юридичних наук.

Тема 2. Походження держави. Загальне вчення про державу. Основні теорії походження держави: патріархальна, теологічна, договірна, органічна, теорія насильства, матеріалістична (класова). Загальні закономірності виникнення держави. Ознаки держави, що відрізняють її від соціальної (публічної) влади первіснообщинного ладу. Особливості виникнення держав у різних народів світу (європейський та азіатський шляхи виникнення). Поняття держави: різноманітність поглядів. Ознаки держави. Сутність держави. Соціальне призначення держави.

Тема 3. Форма держави. Поняття та загальна характеристика елементів форми держави. Форма державного правління. Монархічна форма правління та її види: абсолютна та обмежена. Республіканська форма правління та її види: президентська, парламентська та змішана. Форма державного устрою. Унітарна держава та її види: централізована та децентралізована. Федеративна форма державного устрою. Конфедерація, імперія, союз та співдружність як специфічні форми територіального устрою. Державний (політичний) режим: демократичний та антидемократичний.

Тема 4. Механізм держави і державний апарат. Функції держави. Механізм держави. Апарат держави. Орган держави. Інститут держави. Принципи організації та діяльності державного апарату. Види органів держави. Поділ влади як принцип організації роботи державного апарату. Загальна характеристика трьох гілок влади: законодавчої, виконавчої, судової. Система «стримувань і противаг» органів законодавчої, виконавчої і судової влади. Професійна і державна служба. Державний службовець і працівник приватного сектора. Посадова особа. Функції держави: внутрішні та зовнішні, основні та неосновні, постійні та тимчасові.

Тема 5. Правова держава та громадянське суспільство. Права, свободи й обов'язки людини та громадянина. Теорії демократії. Становлення ідей правової держави. Основні ознаки правової держави. Конституційне закріплення принципів правової держави. Тенденції розвитку правової держави в Україні. Поняття, зміст і структура громадянського суспільства. Основні права людини і громадянина. Міжнародні стандарти в галузі прав людини. Система основних прав і свобод людини і громадянина. Система обов'язків людини і громадянина. Соціально-правовий механізм забезпечення (реалізації, охорони та захисту) прав людини. Роль органів внутрішніх справ у забезпеченні прав і свобод людини. Основні теорії демократії (пролетарська, плюралістична, елітарна, партисипаторна, корпоративна, комп'ютерна).

Тема 6. Політична система і держава. Право, економіка, політика. Поняття політичної системи. Підстави типології політичних систем. Структура політичної системи: суб'єкти політики, політичні норми і принципи, політичні відносини, політична ідеологія, свідомість, погляди, культура. Функції політичної системи. Держава як елемент політичної системи суспільства.

Держава і політичні партії. Держава і громадські об'єднання. Взаємодія між правом та економікою. Політико-правові відносини у державі.

Змістовий модуль 2. ТЕОРІЯ ПРАВА

Тема 1. Походження права. Загальне вчення про право, принципи в праві. Право в системі соціальних норм. Термін «право». Походження права. Заборона, дозволяння, позитивне зобов'язування первісного суспільства. Основні юридичні джерела формування права у різних народів світу. Поняття і ознаки права. Сутність права: цілісно-нормативний та регулятивний аспекти. Принципи права. Загальносоціальні принципи права: економічні, соціальні, політичні, ідеологічні, морально-духовні. Спеціально-соціальні (юридичні) принципи права: загальні, галузеві, міжгалузеві. Функції права. Цінність права.

Тема 2. Норми права. Поняття та ознаки норми права. Структура норми права. Поняття та види гіпотези. Поняття та види диспозиції. Поняття та види санкції. Норма права та стаття нормативного акту: взаємодія. Класифікація норм: за суб'єктами правотворчості; залежно від способу об'єктивації; за юридичною силою; за предметом правового регулювання; за функціями у механізмі правового регулювання; за функціями; за способом правового регулювання; за характером; за ступенем визначеності; за методом правового регулювання; за сферою дії. Характеристика колізійних норм.

Тема 3. Система права та система законодавства. Поняття та загальна характеристика системи права. Поняття та ознаки норм права, інститутів права, підгалузей та галузей права. Поняття і риси предмета та метода правового регулювання. Загальна характеристика основних галузей права України. Поняття та загальна характеристика системи законодавства, її співвідношення із системою права.

Тема 4. Правові відносини. Правове регулювання суспільних відносин. Поняття правовідносин як особливого виду суспільних відносин. Зміст правовідносин. Структура правовідносин. Класифікація правовідносин. Поняття суб'єкти права. Поняття, особливості та предмет правового регулювання. Засоби, способи і типи правового регулювання. Поняття та основні елементи механізму правового регулювання. Ефективність правового регулювання.

Тема 5. Форми права. Правоутворення. Поняття джерел (форм) права. Види джерел (форм) права: нормативно-правовий акт, правовий прецедент, нормативно-правовий договір, правовий звичай, правова доктрина, релігійно-правова норма, міжнародно-правовий акт. Поняття та види нормативно-правових актів. Поняття і ознаки закону. Дія нормативно-правового акту в часі. Дія нормативно-правового акта в просторі і за колом осіб. Поняття підзаконного нормативно-правового акта. Поняття та основні риси правоутворення. Рівні правоутворення.

Тема 6. Правозастосування. Тлумачення норм права. Форми реалізації права. Поняття і ознаки правозастосування. Основні стадії застосування норм

права. Поняття і ознаки акта застосування норм права. Види актів застосування норм права. Прогаляни в праві і способи їх усунення. Поняття і значення тлумачення норм права. Способи (методи) тлумачення норм права. Види тлумачення норм права за суб'єктами. Види тлумачення норм права за обсягом їх змісту. Акт тлумачення норм права.

Тема 7. Правомірна поведінка, правопорушення, юридична відповідальність. Поняття, ознаки і види правомірної поведінки. Склад і види правомірної поведінки. Поняття і ознаки правопорушення. Склад правопорушення: суб'єкт, об'єкт, суб'єктивна сторона, об'єктивна сторона. Види правопорушень: кримінальні, адміністративні, дисциплінарні. Поняття і ознаки юридичної відповідальності. Принципи і функції юридичної відповідальності. Види юридичної відповідальності. Підстави і стадії юридичної відповідальності.

Тема 8. Законність і правопорядок. Поняття законності як багатоаспектної категорії. Зміст законності. Принципи законності: принцип єдності законності, принцип загальності законності, верховенство закону, принцип гарантованості прав та свобод громадян, взаємодія законності та доцільності, невідворотність відповідальності, взаємодія законності та культури. Вимоги законності. Гарантії законності. Поняття правопорядку. Функції та принципи правопорядку. Право, законність, правопорядок.

Тема 9. Правова свідомість і правова культура. Поняття та структура правової свідомості. Класифікація форм правосвідомості за суб'єктами і глибиною відображення правової дійсності. Функції правосвідомості. Роль правосвідомості в процесі правотворчості і правореалізації. Правова культура: зв'язок із загальною культурою. Види правової культури. Правова культура суспільства. Правова культура особи. Професійна правова культура. Структура правової культури суспільства.

Тема 10. Правові системи сучасності. Поняття, ознаки та види правових систем. Романо-германська правова сім'я. Правові системи Німеччини і Франції. Англосаксонська правова сім'я (система загального права). Правові системи Австралії та Канади. Мусульманське право. Індійське право. Індуське право. Соціалістичне право. Змішані правові системи. Правові системи скандинавських країн. Основні риси правових систем країн Латинської Америки. Сім'я традиційного чи звичаєво-общинного права.

5. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

5.1. Методи навчання

Під час проведення навчальних занять можуть застосовуватися такі методи:

- словесні методи навчання;
- наочні методи навчання;
- практичні методи навчання;

– проблемно-пошукові методи навчання;

5.2. Порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання роботи здобувачів/здобувачок вищої освіти здійснюється відповідно до загальноуніверситетської системи оцінювання знань.

Система передбачає:

Форма навчання	Робота на семінарських заняттях	Самостійна робота	Модульна контрольна робота	Екзамен	Разом
денна форма навчання (екзамен)	30	10	20	40	100
заочна форма навчання (екзамен)	20	20	-	60	100

Для переведу оцінок у бали необхідно користуватися формулою:

для денної форми навчання:

$$K = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{округлити } (0,6 * \text{кількість групових занять}) * 5} * 30 =$$

для заочної форми навчання:

$$K = \frac{\text{сума одержаних оцінок (балів)}}{\text{округлити } (0,6 * \text{кількість групових занять}) * 5} * 20 =$$

Модульна контрольна робота

19-20 балів – «5» відмінно;

15-18 балів – «4» добре;

10-14 балів – «3» задовільно;

0-9 балів – «0» незадовільно.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та подальшого його оцінювання на семінарському занятті слід врахувати певні рівні знань:

1. Теоретична відповідь

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, опрацювавши основну та додаткову літературу, аргументовано висловлює свої думки, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань у самостійній роботі;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє певним обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має

достатніх знань для формулювання висновків, поєднання теоретичних знань із практичними прикладами;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання.

2. Тест: правильне вирішення тесту оцінюється в 1 бал.

3. Задача: вважається вирішеною і оцінюється:

- оцінка «5» високий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти;

- оцінка «4» добрий рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти повністю правильно вирішив/вирішила задачу, надав/надала відповіді на всі поставлені в умовах питання, але не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти чи допустив незначні помилки;

- оцінка «3» задовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти надав/надала відповіді не на всі поставлені в умовах питання, чи не зробив посиланням на чинні нормативно-правові акти, чи допустив значні помилки;

- оцінка «0» незадовільний рівень – здобувач/здобувачка вищої освіти не правильно вирішив/вирішила задачу.

4. Реферативне повідомлення – оцінюється в 5 балів:

- 1 бал – належне оформлення реферативного повідомлення;

- 1 бал – глибока проробка теми (наявність достатньої кількості літературних джерел, наявність ґрунтовних висновків);

- 1 бал - теоретична обґрунтованість теми, визначення її актуальності, мети, завдань, чітко розроблений науковий апарат;

- 2 бали - грамотна і аргументована презентація реферату.

Кожну оцінку викладач повинен аргументовано мотивувати.

При оцінюванні заліку/екзамену на денній формі навчання застосовуються такі критерії:

- 36-40 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, надав/надала повну, вичерпну відповідь на поставлене запитання, з посиланням на чинні нормативно-правові акти (або правильно відповів/відповіла на 90-100% тестових завдань). Максимальна кількість балів може бути знижена, якщо під час відповіді здобувач/здобувачка вищої освіти не зробив/зробила посилання на чинні нормативно-правові акти чи допустив/допустила незначні помилки.

- 28-35 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, надав/надала відповідь на питання але допустив/допустила помилки, що впливають на загальний висновок (або правильно відповів/відповіла на 70-89% тестових завдань);

- 20-27 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово і фрагментарно на репродуктивному рівні або володіє частиною навчального матеріалу чи допускає значні помилки, які приводять до викривлення інформації (або правильно відповів/відповіла на 50-69% тестових завдань);

- 0-19 балів – здобувач/здобувачка вищої освіти не може виконати завдання, не володіє навчальним матеріалом, відмовляється відповідати на запитання або робить принципові помилки, які викривлюють усе рішення (або правильно відповів/відповіла менше ніж на 50% тестових завдань).

Критерії оцінювання екзамену (заліку) на заочній формі навчання

50-60 балів – «відмінно» – здобувач та здобувачка вищої освіти повністю виконали завдання та надали вірне розкриття питань.

40-49 балів – «добре» – здобувач та здобувачка вищої освіти виконали завдання та допустили незначні помилки, при розкритті питань, що суттєво не впливають на загальний висновок;

30-39 балів – «задовільно» – здобувач та здобувачка вищої освіти надали ідею розв'язання завдання, але у розрахунках або в юридичних висновках існують значні помилки, при розкритті питань, які приводять до викривлення рішення;

0-29 балів – «незадовільно» – здобувач та здобувачка вищої освіти не можуть виконати завдання або роблять принципові помилки, які викривлюють усе рішення щодо розкриття питань.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
90-100	Відмінно	A	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані лише з незначною кількістю помилок.
82–89	Добре	B	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вище середнього рівня з кількома помилками.
75–81		C	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані вірно з певною кількістю суттєвих помилок.
67–74	Задовільно	D	Кредит зараховано. Контрольні заходи виконані непогано, але зі значною кількістю недоліків.
60–66		E	Кредит зараховано. Виконання контрольних заходів задовольняє мінімальним критеріям.

35–59	Незадовільно	FX	Кредит не зараховано. Здобувачу та здобувачці вищої освіти надається можливість скласти оговорені контрольні заходи для поліпшення підсумкової оцінки
1-34		F	Кредит не зараховано. Здобувач та здобувачка вищої освіти повинні повторно освоювати навчальний матеріал дисципліни (модуля).

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові:

1. Теорія держави і права : підручник / О. М. Бандурка, О. М. Головка, О. С. Передерій та ін. ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : 2018. 416 с.

2. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін. ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

3. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін. ; за заг. ред. С. Д. Гусарєва, О. Д. Тихомирова. Київ : НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.

4. Скакун О. Ф. Теорія права і держави. 4-те видання, стереотипне. Підручник. Київ : Алерта, 2021. 528 с.

Допоміжні:

1. Каткова Т. Г. Теорія держави і права: навч. посіб. у визнач. і табл. Харків: Право, 2014. 94 с.

2. Тополевський Р. Б., Федіна Н. В. Теорія держави і права: навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 268 с.

3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. Київ : Ваіте, 2015. 392 с.

4. Теорія держави і права : підручник / В. М. Марчук, Л. В. Ніколаєва, Т. О. Гуржій та ін. ; за заг. ред. Л. В. Ніколаєвої, Т. О. Гуржія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 424 с.

5. Теорія держави і права : підручник / О. В. Петришин, С. П. Погребняк, В. С. Смородинський та ін. ; за ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2015. 368 с.

6. Проблеми теорії держави і права : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Ольга Балинська, Тарас Гарасимів ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. - [Вид. 2-е, перероб. і доп.]. Львів : Вид-во ЛьвДУВС, 2010. – 416 с.

7. Сухонос В. В. Теорія держави і права : підручник / Володимир Вікторович Сухонос. Суми : Університетська книга, 2014. 544 с.

8. Рабінович П. М. Основи теорії та філософії права: Навч. посібник. Львів : Медицина і право, 2021. 256 с.

Основні нормативні акти:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. Дата оновлення 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 07.08.2023)

2. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. № 995_015. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення 07.08.2023)

3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Закон України від 01.01.1990 № 995_004. Дата оновлення 01.08.2021 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 07.08.2023)

4. Про судоустрій та статус суддів. Закон України від 23.12.2022 р. № 2453-VI Дата оновлення 15.04.2020 URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1402-19> (дата звернення 07.08.2023)

5. Господарський процесуальний кодекс України від 06.11.1991 №1798-XII Дата оновлення 03.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12> (дата звернення 07.08.2023).

6. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 року № 2136-VIII. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19> (дата звернення: 07.08.2023)

7. Кримінальний Кодекс України від 05.04.2001р. №2141-III. Дата оновлення 28.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 07.08.2023)

8. Кримінальний процесуальний Кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. Дата оновлення 28.04.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17> (дата звернення: 07.08.2023)

9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність від 05 липня 2012 р. № ВР-5076-VI. Дата оновлення 03.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5076-17> (дата звернення 07.08.2023).

10. Про Дисциплінарний статут органів внутрішніх справ України: Закон України від 22.02.2006. № 3460-IV. Дата оновлення 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3460-15#Text> (дата звернення 07.08.2023).

11. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 №580-VIII. Дата оновлення: 02.08.2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення 07.08.2023).

12. Про Дисциплінарний статут Національної поліції України: Закон України від 15.03.2015. №2337-VIII. Дата оновлення 31.03.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2337-19#Text> (дата звернення 07.08.2023).

13. Про Національну гвардію України: Закон України від 13.03.2014 №ВР- 876-VII. Дата оновлення 02.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/876-18> (дата звернення 07.08.2023).

14. Про Державну прикордонну службу України: Закон України від 03.04.2003 № 661-IV. Дата оновлення 02.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/661-15> (дата звернення 07.08.2023).

15. Про державний кордон України: Закон України від 04.11.1991 №ВР-1777-ХІІ. Дата оновлення 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1777-12> (дата звернення 07.08.2023).

16. Про запобігання корупції. Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. Дата оновлення: 03.08.2023. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 07.08.2023).

17. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 №2229-ХІІ. Дата оновлення 02.08.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12> (дата звернення 07.08.2023).

18. Про Національне центральне бюро Інтерполу: Положення, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 25.03.1993 року № 220. Дата оновлення: 16.12.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-93-%D0%BF> (дата звернення 07.08.2023)

Інтернет-ресурси:

1. <https://osvita.dnuvs.ukr.education/md/course/view.php?id=767> Інформаційно-телекомунікаційна система «МІА:Освіта».
2. <https://www.president.gov.ua/> Офіційне інтернет-представництво Президента України
3. <https://www.rada.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Верховної Ради України
4. <https://www.kmu.gov.ua/> Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (Урядовий портал)
5. <https://ccu.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України
7. <http://www.mvs.gov.ua/> Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ України
9. <http://zakon.rada.gov.ua/> Законодавство України на офіційному веб-сайті Верховної Ради України
10. <http://search.ligazakon.ua/> Портал ЛІГА:ЗАКОН
11. <http://uazakon.com/> Інформаційно-правовий портал Закони України
12. <http://www.nbuv.gov.ua/> Бібліотека України імені В.І. Вернадського